

Voorzitter,

8 November 2018

Dit zijn de eerste algemene beschouwingen van deze nieuwe raad. En natuurlijk gaat het over 2019, maar voorzitter, wij willen toch nog even een opmerking maken over de periode tot nu toe. Wij ervaren de constructieve houding van de hele raad als zeer prettig. De bijdrage van de DOS fractie in deze algemene beschouwingen splitsen we deze keer op. Ik zal vooral de middelen paragraaf en het hoofdstuk onderwijs voor mijn rekening nemen en Julie Meijers gaat nader in op meerdere portefeuilles.

Namens de fractie van DOS zeg ik allereerst dank aan iedereen die betrokken is geweest bij het samenstellen en het verhelderen van de financiële stukken zoals die nu ter beoordeling aan de orde zijn.

Ik begin bij de financiën.

Vorig jaar waren we in de veronderstelling dat er vanuit het Rijk substantieel meer geld naar gemeenten zou komen. Het nieuwe regeerakkoord sprak namelijk over veel plannen en veel investeringen. Gemeenten profiteren ervan als het Rijk meer geld uitgeeft. We gaan namelijk samen trap op als de Rijksuitgaven stijgen, maar ook trap af als deze uitgaven dalen.

De eerste circulaire dit jaar van het Rijk bevestigde onze veronderstelling. Het Regeerakkoord was doorberekend en de circulaire liet een zeer positief beeld zien voor het jaar 2018 en volgende jaren. In de meicirculaire werd dit beeld al naar beneden bijgesteld en de septembercirculaire maakte abrupt een einde aan het zelfs nog met Prinsjesdag geschetste positieve beeld.

Je zou bijna moeten zeggen dat het dagkoersen zijn waar we mee te maken hebben. De informatie van het rijk vliegt met de tonnen omhoog en net zo makkelijk weer omlaag. En met die werkelijkheid moet er toch bestuurd worden. En in die werkelijkheid moest er afgelopen jaar ook nog eens een coalitieakkoord gemaakt worden.

Voorzitter,

Uiteindelijk is DOS zeer tevreden met de begroting die nu voorligt. Het coalitieakkoord is immers volledig hierin verwerkt.

In de begroting is ruimte voor beleid op de meest uiteenlopende thema's. We investeren meer in onze inwoners, verenigingen én in onze ondernemers. Op het gebied van het sociaal domein, maar ook in de openbare ruimte. We investeren meer in de doorontwikkeling van onze organisatie zodat we de uitdagingen die in de toekomst liggen aankunnen. Dit alles kunnen we realiseren tegen een nog alleszins aanvaardbare prijs.

En toch kijken wij natuurlijk ook verder. We zullen met betrekking tot de financiën behoedzaam moeten blijven. Er komen namelijk nog heel wat uitdagingen op ons af. Zo zal de systematiek van het budgettair neutraal begroten van het sociaal domein op termijn geen stand meer houden, simpelweg omdat de inkomsten van het Rijk op dit moment niet voldoende zijn om die klus op een gedegen manier te klaren. En de reserve sociaal domein blijft echt niet toereikend. Structurele tekorten kunnen nou eenmaal niet gedekt worden door incidentele baten. Bij de financiële doorrekening van het coalitieakkoord is er al een winstwaarschuwing afgegeven.

DOS vraagt aandacht voor een gedegen proces naar de kadernota 2020 toe. Neem ons nadrukkelijk mee in de keuzes die gemaakt worden. Want, het gaat ergens om!

Dat brengt mij bij het onderwerp economie.

We kunnen niet anders dan vaststellen dat de uitwerking van het economisch beleidsplan goed wordt opgepakt. We realiseren ons wel dat de weg lang is, vertrouwen win je niet zomaar. Maar wij blijven wijzen op het belang van economische ontwikkeling en versterking. En dat we dus vast moeten blijven houden aan de ingeslagen weg.

In deze goede economische tijd, lijkt het allemaal misschien overbodig, maar investeren in tijden dat het goed gaat is heel verstandig. Men zegt wel eens: “Je moet het dak repareren als de zon schijnt”. Dat bereidt je voor op tijden waarin het minder gaat.

DOS vindt het belangrijk om aangesloten te blijven bij samenwerking in de regio en op Zuid-Limburgse schaal op economische gebied. Economie en werkgelegenheid houdt niet op bij gemeente- en landsgrenzen.

Afgelopen week ontvingen wij een antwoordbrief waarin ook de ontwikkelingen genoemd werden op het gebied van centrummanagement en bedrijven investeringszone. In de begroting is structureel 20.000 euro opgenomen voor het vullen van een soort pot waarmee extra investeringen voor zowel detailhandel als bedrijventerrein kunnen worden gedaan. Wij zijn erg benieuwd naar de reacties van ondernemers. Misschien kan de wethouder ons al bijpraten. Daarnaast vragen wij ons af hoe het nu staat met de ontwikkeling op de Poort van Stein?

DOS hecht veel waarde aan de bereikbaarheid van onze bedrijventerreinen en onze haven. Kunt u ons informeren over de uitvoering.

Dan het onderwijs.

Onderwijs en met name de huisvesting van het onderwijs in onze gemeente houdt de laatste jaren de gemoederen bezig. Voor DOS is een kwalitatieve huisvesting in combinatie met een goede spreiding van onderwijsgebouwen over de diverse kernen altijd een belangrijk thema geweest.

Op dit moment lopen er op dit vlak verschillende onderzoeken:

Zo is in Berg aan de Maas en in Urmond tijdens een aantal ateliersessies met inwoners, professionals en verenigingen, informatie opgehaald om tot een gedragen visie over 1 kindcentrum op twee locaties te komen. DOS heeft daar vanuit haar kernenbeleid altijd voor gepleit. Wij juichen het meer dan toe dat beide scholen toch ook hun eigen identiteit kunnen behouden.

In Stein is een projectgroep aan het werk om te onderzoeken of en op welke manier de basisscholen Kerensheide en de Maaskei kunnen samenwerken. DOS blijft voorstander van het in stand houden van beide locaties.

En ook in Elsloo is, na de fusie van de 4 scholen, de focus gericht op de toekomst. Het Kindcentrum Aelse zal op de middellange termijn teruggaan naar 2 gebouwen en we willen graag onderzoeken of de kindpartners, die nu nog in het oude Sint Gillisgebouw zitten, op termijn fysiek kunnen aanhaken. DOS is vooral voorstander van echte inhoudelijke samenwerking. Fysieke aanwezigheid is niet per definitie een meerwaarde, met een bedrijfsverzamelgebouw kom je er niet. Daarnaast zijn andere maatschappelijke partners even zo belangrijk.

DOS was aangenaam verrast door de mededeling van Kindante in hun jaarrekening dat er bijna geen teruggang in leerlingenaantallen zijn. Wij vragen de wethouder in de toekomstige discussies met Kindante te blijven waken over daadwerkelijke cijfers.

Dan komen we bij de allerjongste inwoners van onze gemeente.

Vanuit het Rijk zijn we vanaf 1 januari 2020 als gemeente verplicht om het aantal uren Voor- en Vroegschoolse Educatie te verhogen van 10 uur per week naar 16 uur per week. Dat heeft ongetwijfeld stevige gevolgen voor zowel de aanbieders alsook voor de gemeente. Voor de aanbieders betekent dit een verandering in de bedrijfsvoering en voor de gemeente betekent dit een aanpassing van haar subsidiebeleid. We zijn van mening dat Stein ook op dit thema proactief moet handelen en hier snel mee aan de slag moet. DOS ziet deze uitbreiding als een kans om nog beter kinderen met een achterstand een goede start op de basisschool te geven. Wel van belang hierbij is de aansluiting van de Vroegschoolse Educatie. Wij vragen hoe de aansluiting van de Voor- en de Vroegschoolse Educatie in Stein geborgd is? Dit in het kader van de verdeling van de verantwoordelijkheden.

Voorzitter, voordat ik het stokje overdraag aan Julie Meijers heb ik namens onze fractie nog een grote wens.

De gemeente Stein schenkt ieder jaar op geëigende momenten aandacht aan de bevrijding, en aan mensen die hun leven gegeven hebben voor onze vrijheid en voor democratie tijdens de dodenherdenking. Dat doet u goed. Maar we stellen ook vast dat de focus grotendeels ligt bij de 2^e wereldoorlog en vlak daarna. Hoor mij goed: Ook dat is uitstekend! Sterker nog, dat hoort zo! Maar na de 2^e wereldoorlog hebben ook heel veel Nederlanders over de hele wereld gevochten tegen dictatuur en onderdrukking en voor vrijheid. Ook onze vrijheid. De fractie van DOS vraagt het college om deze mensen en nog levende veteranen uit respect en waardering te betrekken bij de herdenkingen die in de gemeente Stein georganiseerd worden. We dienen hiervoor een motie in.

Voorzitter,

Ik vervolg deze beschouwingen met het sociaal domein.

We mogen stellen dat Stein in tegenstelling tot andere gemeenten op dit moment de middelen heeft om haar verplichtingen binnen het sociaal domein in te vullen. Er is echter geen garantie dat het ook zo blijft.

DOS wil er in ieder geval naar blijven streven dat de zelfredzaamheid van mensen wordt versterkt en dat we, wanneer dit nog niet lukt, in staat blijven om de helpende hand toe te steken. We maken ons zorgen over de sterke toename van het aantal mensen in het kader van budgetbeheer en schuldhelpverlening. Komt dit doordat we mensen beter bereiken? Als

dit het geval is impliceert dit dat er in het verleden veel verborgen problematiek op dit gebied heeft gespeeld en is dit dan het einde of het topje van de ijsberg?

DOS heeft recentelijk vragen gesteld over het armoedebeleid. Wij vinden oprecht dat dit thema proactief opgepakt moet worden. De Klijsma gelden zijn hiervoor ter beschikking gesteld. We wachten dan ook met belangstelling de informatie af die we eigenlijk in Oktober zouden ontvangen van de portefeuillehouder.

Het is een gegeven dat vele mensen in meer of mindere mate aangewezen zijn op hulp van anderen. DOS heeft groot respect en waardering voor mantelzorgers. Wij zien dat mantelzorgers in toenemende mate een soort eerstelijnszorgtaak gaan invullen. Ondersteun de ondersteuner!

Tot slot hebben we natuurlijk ook nog te maken met het Vixia dossier. Een aantal jaar geleden zijn we op weg gegaan om de structurele forse tekorten van Vixia tegen te gaan. Het middel om dit te doen was een andere integrale arbeidsmarktbenadering door de gemeenten, verankerd in een participatiebedrijf. Vorig jaar hebben wij moeten constateren dat het eerste doel van van onze buurgemeenten echter het samenvoegen van de sociale diensten was. Van een integrale aanpak was en is nog geen sprake.

Voorzitter,

DOS heeft samenwerking in de regio hoog in het vaandel staan. Maar niet ten koste van alles. Daarbij houden wij het belang van de kwetsbare WSW-medewerkers zeer zeker in het oog. Voor hen moet er, wat er ook gebeurt, een passende oplossing komen. Daarbij moeten oplossingen met een groter effect en resultaat dan historisch is gebeurd ook gezocht worden. Hiermee bedoelen wij out of the box denken, ga in het probleem zitten, pas experimentele concepten toe en wat dan ook. Want de arbeidsmarkt is zodanig in beweging dat conventionele oplossingen niet meer afdoende zijn. Dit betekent, dat dus meerdere wegen naar Rome kunnen leiden. Een dienstverleningsovereenkomst voor onze WSW'ers, bovenregionale samenwerking op het gebied van beschut werken, zoveel mogelijk arrangementen op maat om zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te helpen. Wij kunnen noch onze voorkeur uitspreken over het participatiebedrijf Westelijke Mijnstreek noch over het in eigen handen houden. DOS blijft wijzen op een integrale afweging van de keuzes die gemaakt moeten worden. Dweilen met de kraan dicht dus.

Dat brengt mij bij het onderwerp communicatiebeleid.

Een toegankelijke manier van communiceren moet, wat onze fractie betreft, door het bloed van alle raadsleden, ambtenaren en bestuurders stromen. Gelukkig gaat dat tegenwoordig steeds beter en gemakkelijker. De digitale middelen helpen daarbij.

DOS heeft in dit kader een hartenkreet: Maak gebruik van die moderne middelen! Of het nu gaat om een slimme manier om intern te communiceren of het bijhouden van een sociaal medium zoals Facebook of Instagram. Hoe dan ook: je verkleint de afstand tot je inwoners hiermee als organisatie of bestuur. We zijn ervan overtuigd dat onze plaatsgenoten graag een twitterende burgemeester of vloggende wethouder zien!

Sluit met uw communicatie ook nauw aan op de vorig jaar vastgestelde visie op dienstverlening. Zodat de communicatieve service van de ambtelijke organisatie snel, nog slimmer en to the point is. Als voorbeeld noemen we het gebruik van de MijnGemeente app in plaats van de BuitenBeter app, waarover we nogal wat klachten horen. Zo zonde als we dit soort kansen laten liggen. DOS wil hier graag over meedenken. Enerzijds om beter zichtbaar te maken wat we als gemeente al allemaal doen. Onze visie op handhaving is er ook eentje die is ingegeven vanuit communicatie. Laat bijvoorbeeld zien dat onze BOA's

niet alleen maar de hele dag bonnen uitschrijven maar ook op preventieve en ondersteunende wijze worden ingezet. Kortom, laat zien wat die mensen allemaal doen! Anderzijds om ervoor te waken dat communicatie vanuit andere overheidslagen of buurgemeenten zorgt voor ruis op de lijn. De bal moet wel blijven liggen waar dat hoort, maar dat ontslaat de gemeente niet van een goede gewoonte om te communiceren met inwoners. We noemen bijvoorbeeld de vliegenoverlast. Ondanks dat de bestuursverantwoordelijkheid bij de provincie ligt is voor onze plaatsgenoten de gemeente de éérste overheid. Wij zullen dus altijd actief en liefst proactief moeten communiceren als er een bepaald sentiment is of dreigt te ontstaan.

Nog even terugkomend op dienstverlening. Het doet ons deugd dat het onlangs gehouden klanttevredenheidsonderzoek positief was. We vragen ons af wat de aangekondigde acties naar aanleiding van dit onderzoek hebben opgeleverd.

Dat brengt ons bij het fysiek domein.

We zijn ons bewust dat wij ons in een krimp regio bevinden. Toch worden demografische prognoses iedere keer weer bijgesteld en ervaren onze inwoners een tekort aan woningen. Huurwoningen, sociale huurwoningen, koopwoningen. Kortom: de markt lijkt overspannen. Hoe anticipeert u hierop als College? Wij wijzen hierbij op de 'communicatieparadox': het benoemen van krimp werkt averechts. Je moet krimp niet verkopen, als je ellende verkoopt, krijg je ook ellende.

Verder zien wij de nodige vorderingen wat betreft het fysiek domein. Er wordt flink aan de weg getimmerd. Op heel veel plaatsen zijn we nu aan het werken of hebben we als gemeente plannen om te starten. DOS wil in navolging op Maasband, dat zoveel mogelijk dorpshistorische elementen ook in andere dorpskernen worden opgepakt. Wij denken hierbij aan Catsop, Oud-Urmond, Oud-Stein en Oud-Elsloo. De gebiedsgewijze aanpak omvat zowel wegen, groen, verlichting, nutsvoorzieningen als rioleringen.

En hoewel afgelopen zomer natuurlijk prachtig was, was er voor die tijd sprake van hevige regenval. Dit heeft in meerdere gemeenten geleid tot grote problemen aan het rioolstelsel en dus tot wateroverlast. Dit moeten we in Stein zien te voorkomen. Steeds meer wordt er gekeken naar infiltratie van regenwater zodat dit in de grond terecht komt en niet in de riolering. Stein investeert in een gedegen rioolstelsel, daar moet je niet aan tornen. Een gedegen rioolstelsel betekent ook dat we daar blijven in moeten investeren. In het voorjaar hebben we hierover een motie als gemeenteraad aangenomen. Dat heeft geleid tot aanpassingen in het gebruikersdeel van de heffingen. We constateren dat daardoor het principe "de vervuiler betaald" wel bij een hele kleine groep terecht komt en een tweetal bedrijven exponentieel meer rioolrecht moeten betalen. Wij vragen ons af of iedereen zich wel gerealiseerd heeft dat dit de uitwerking van de aangenomen motie is.

We concluderen over het algemeen dat de aanpak van onze wegen en rioleringen van de ene kant natuurlijk de nodige overlast geeft, maar we constateren eveneens dat het resultaat er dan ook wel mag zijn. Gebiedsgericht aangepakte wijken die bestand zijn tegen klimaatverandering!

Voorzitter,

Dit brengt ons bij duurzaamheid.

Duurzaamheid heeft een prominentere rol gekregen. Het onlangs gestarte zonnepanelenproject, bleek een succes te zijn en binnenkort starten wij met de 2^e tranche. Wij realiseren ons dat dit niet afdoende is. Er zijn nog talloze andere duurzaamheidsmaatregelen mogelijk. Denk aan het Groene net, aardwarmte, etc. Energie gaat nu eenmaal vooraf aan geld verdienen. DOS heeft zich sterk gemaakt voor een

onderzoek naar de mogelijkheid voor het overkappen met zonnepanelen van de autosnelweg van België naar Stein ter hoogte van Nieuwdorp. We hebben het letterlijk over een overkapping met zonnepanelen om energie te genereren, maar ook om geluid en fijnstof te reduceren. Wij kijken dan ook uit naar het duurzaamheidsbeleid dat er aan zit te komen.

Wij vinden het creëren van bloemrijke bermen en akkerlanden voor het in stand houden van de bijenpopulatie van groot belang. Niet voor niets is er geld voor beschikbaar gesteld. Wij vragen hoe de wethouder hier invulling aan gaat geven?

Ik vervolg mijn verhaal met recreatie en toerisme en cultureel erfgoed.

DOS vindt het belangrijk om de vele toeristische plekken en het culturele erfgoed die onze gemeente rijk is verder te positioneren en te ontwikkelen. Voor de bereikbaarheid hiervan en ook in het kader van recreatie zullen wij ons dan ook blijven inzetten voor de fietsbrug over de Maas ter hoogte van Meers. Als je onze gemeente bekijkt met “de naas noa de Maas” dan hebben wij veel te bieden.

Voorzitter,

Daar komt ie weer, Steinerbos.. Maar, op dit moment vanuit DOS nog even kort en bondig. Wanneer kunnen wij de nieuwe exploitatieovereenkomst tegemoetzien en wat ons vooral bezig houdt, blijft dit binnen de financiële kaders zoals voorgesteld in de voorliggende begroting?

In Berg aan de Maas leeft nog altijd veel ongenoegen over Rijkswaterstaat en het afwerken van de kanaaloever. Die ligt al 5 jaar op zijn kop en er kan niemand meer langs wandelen. De vele containers op de dijk zijn een doorn in het oog. Wij verzoeken het College bij Rijkswaterstaat aan te dringen op het aanpakken van deze ongewenste situatie.

Over nog geen twee maanden treedt het nieuwe subsidiebeleid van de gemeente Stein in werking. Verenigingen worden, door middel van maatschappelijke activiteitensubsidies, getriggerd om meer outputgericht te worden. Wij dringen er bij het College van B&W op aan om er vooral voor te zorgen dat verenigingen die van maatschappelijk nut zijn, maar niet specifiek aanspraak kunnen maken op aanvullende subsidie, niet buiten de boot vallen.

In het kader van het accommodatiebeleid maakt de gemeente momenteel een rondgang in de kernen en wijken. Samen met inwoners, professionals en verenigingen worden de actuele situatie en behoefte bekeken. Iedereen wordt uitgedaagd kritisch te kijken naar de toekomst. DOS volgt dit op de voet. We merken dat deze avonden zeer positief ontvangen worden en dat inwoners op een realistische en positief kritische manier tegen ontwikkelingen aankijken.

In dit verband vragen we nu vooral aandacht voor de situatie in Meers, waar een schoolgebouw leeg staat en een voetbalaccommodatie onlangs gesloten is.

Voorzitter,

Wellicht is het een nog een idee om in het kader van de herbestemming van gemeentelijke accommodaties waarbij grond vrij komt te onderzoeken of er een levensbomenbos gecreëerd kan worden. De wijze waarop en de vorm waarin inwoners life events, zoals overlijden, maar ook geboortes of huwelijken willen herdenken verandert. In buurgemeenten voldoet men reeds in dergelijke behoefte door het toewijzen van gemeentelijke grond om hierop bomen te planten. Naast een natuurlijke, duurzame en langdurige herinnering passen bomen ook bij een groene en schone leefomgeving. Wij dienen hiertoe een motie in om te onderzoeken of het mogelijk is en er draagvlak is om gemeentelijke grond

om te vormen tot een levensbomenbos. Verder vragen wij om zorg te houden voor het beperken tot een minimum aan kosten bij benadering per boom voor nabestaanden voor de adoptie van een boom. Hiervoor zijn subsidies mogelijk. Met een levensloopbos wordt door het downsizen van een accommodatie gemeentegrond teruggeven aan de natuur. Op de kruispunten ontstaan de doorbraakideeën.